

STOWARZYSZENIA

Najwyższym aktem regulującym istnienie stowarzyszeń w Polsce jest Konstytucja z 2 kwietnia 1997 roku, która w art. 12 stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji. Podstawowym aktem prawnym regulującym problematykę stowarzyszeń, ich zakładania i funkcjonowania jest ustawa z 7 kwietnia 1989 roku – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2011r. Nr 79, poz. 855)

Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, które samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności. Stowarzyszenie swoją działalność opiera na pracy społecznej członków, a do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

Stowarzyszenie rejestrowe posiada osobowość prawną, może zakładać terenowe jednostki organizacyjne, łączyć się w związki stowarzyszeń i przyjmować w poczet swych członków osoby prawne oraz korzystać z ofiarności publicznej i przyjmować dotacje od organów władzy państwowej i innych instytucji.

CZŁONKOSTWO:

Prawo tworzenia stowarzyszeń przysługuje obywatelom polskim mającym pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawionym praw publicznych.

Małoletni w wieku 16-18 lat, którzy mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych mogą należeć do stowarzyszenia.

Małoletni poniżej 16 roku życia mogą za zgodą przedstawicieli ustawowych należeć do stowarzyszenia bez prawa udziału w głosowaniach.

Cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej mogą zrzeszać się w stowarzyszenia zgodnie z obowiązującymi przepisami. Cudzoziemcy nie mający miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą wstępować do stowarzyszenia jeżeli statuty przewidują taką możliwość.

ORGANY:

Najwyższą Władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków, następnie Zarząd i Kontrola Wewnętrzna.

STATUT STOWARZYSZENIA OKREŚLA:

- nazwę stowarzyszenia
- teren działania
- siedzibę stowarzyszenia
- cele i sposoby ich realizacji
- sposób nabywania i utraty członkostwa
- władze stowarzyszenia i tryb ich wyboru oraz ich kompetencje
- sposób reprezentowania stowarzyszenia
- sposób uzyskiwania środków finansowych
- sposób ustanawiania składek członkowskich
- zasady dokonywania zmiany statutu
- sposób rozwiązania stowarzyszenia

ETAPY TWORZENIA STOWARZYSZENIA:

- zebranie się co najmniej 15 osób, które chcą założyć stowarzyszenie
- wybranie komitetu założycielskiego
- złożenie do Sądu Rejestrowego wniosku o rejestrację stowarzyszenia wraz ze statutem, listą założycieli zawierającą imiona i nazwiska, datę i miejsce urodzenia oraz własnoręczne podpisy założycieli, protokołem wyboru komitetu założycielskiego i informacją o adresie tymczasowej siedziby
- od daty złożenia do 3 miesięcy następuje rozpatrzenie wniosku
- wydanie postanowienia o zarejestrowaniu lub nie

Stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

NADZÓR NAD STOWARZYSZENIAMI:

Organem nadzorującym stowarzyszenia jest organ właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia. Nadzór nad działalnością stowarzyszeń należy do:

- wojewody właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia
- starosty właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia

Organ nadzorujący ma prawo:

- żądać dostarczenia przez zarząd w wyznaczonym terminie odpisów uchwał Walnego Zebrania
- żądać niezbędnych wyjaśnień

W razie niezastosowania się stowarzyszenia do tych wymagań, sąd na wniosek organu nadzorującego może nałożyć grzywnę w wysokości jednorazowo nie wyższej niż 5.000 zł. Od grzywny można zwolnić, jeżeli po jej wymierzeniu stowarzyszenie niezwłocznie zastosuje się do wymagań organu nadzorującego. Stowarzyszenie w ciągu 7 dni może wystąpić do sądu o zwolnienie z grzywny.

Jeżeli stowarzyszenie nie posiada zarządu zdolnego do działań prawnych, sąd na wniosek organu nadzorującego lub z własnej inicjatywy ustanawia dla niego kuratora. Kurator obowiązany jest do zwołania w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy Walnego Zebrania Członków stowarzyszenia w celu wyboru zarządu. Do czasu wyboru zarządu, kurator reprezentuje stowarzyszenie w sprawach majątkowych wymagających bieżącego załatwienia. Wynagrodzenie kuratora pokrywa się z majątku stowarzyszenia.

Na wniosek organu nadzorującego, sąd wydaje postanowienie o rozwiązaniu stowarzyszenia, gdy:

- liczba członków stowarzyszenia zmniejszyła się poniżej liczby członków wymaganych do jego założenia
- stowarzyszenie nie posiada przewidzianych w ustawie władz i nie ma warunków do ich wyłonienia w okresie nie dłuższym niż rok

MAJĄTEK STOWARZYSZENIA:

Majątek stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności oraz z ofiarności publicznej.

Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej służy do realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

LIKwidACJA STOWARZYSZENIA:

W razie rozwiązania się stowarzyszenia na podstawie własnej uchwały likwidatorami stowarzyszenia są członkowie jego zarządu chyba, że statut lub uchwała Walnego Zebrania stanowi inaczej.

W razie rozwiązania przez Sąd, który zarządza jego likwidację wyznaczając likwidatora.

Kiedy okaże się, że nie ma członków to Sąd na wniosek członków może wyrejestrować stowarzyszenie.

Obowiązkiem likwidatora jest przeprowadzenie likwidacji w możliwie najkrótszym czasie, w sposób zabezpieczający majątek likwidowanego stowarzyszenia przed nieuzasadnionym uszczupleniem.

Likwidator w szczególności powinien:

- zawiadomić sąd o wszczęciu likwidacji i wyznaczeniu likwidatora z podaniem swego nazwiska, imienia i miejsca zamieszkania
- dokonywać czynności prawnych niezbędnych do przeprowadzenia likwidacji, podając do publicznej wiadomości o wszczęciu postępowania likwidacyjnego
- po zakończeniu likwidacji zgłosić sądowi wniosek o wykreślenie stowarzyszenia z KRS

Jeżeli likwidacja nie zostanie zakończona w ciągu roku od dnia jej zarządzenia, likwidatorzy przedstawiają przyczynę opóźnienia sądowi, który w razie uznania opóźnienia za usprawiedliwione przedłuża termin likwidacji lub zarządza zmianę likwidatorów.

Majątek zlikwidowanego stowarzyszenia przeznacza się na cel określony w statucie lub w uchwale walnego zebrania członków o likwidacji stowarzyszenia. W razie braku takiego określenia sąd orzeka o przekazaniu majątku na cele społeczne.

Koszty likwidacji pokrywa się z majątku likwidowanego stowarzyszenia.

STOWARZYSZENIE ZWYKŁE:

Stowarzyszenie zwykłe to stowarzyszenie nie posiadające osobowości prawnej. Do jego założenia wystarczą 3 osoby, które uchwała regulamin, określą nazwę, cel, teren i środki działania. Sąd Rejestrowy może zakazać założenia takiego stowarzyszenia jeżeli nie spełnia ono określonych warunków. Stowarzyszenie zwykłe nie może:

- powoływać terenowych jednostek organizacyjnych
- łączyć się w związki stowarzyszeń
- zrzekać osób prawnych
- prowadzić działalności gospodarczej
- przyjmować darowizn, spadków i zysków oraz dotacji ani korzystać z ofiarności publicznej

ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ:

Związek stowarzyszeń jest szczególnym rodzajem stowarzyszenia skupiającym osoby prawne o celu niezarobkowym. Związek może być powołany przez co najmniej 3 inne stowarzyszenia, członkami mogą być inne osoby prawne o celu niezarobkowym (np. fundacje, lokalne organizacje turystyczne) oraz osoby fizyczne i osoby prawne o celu zarobkowym (np. spółki prawa handlowego, spółdzielnie), które mogą być jedynie członkami wspierającymi.